

Endokardiittiprofylaksin vähentäminen ei lisännyt tautia

Aikaisemmin oli tapana, että läppävikaiset saivat endokardiitin ehkäisemiseksi annoksen antibioottia ennen hammashoitoja ja muita toimenpiteitä, joissa bakteereita tulvii verenkiertoon. Sittemmin on kuitenkin toistuvasti huomattu, että jokapäiväisessä elämässä on jatkuvasti tilanteita, joissa bakteereja pääsee vereen. Sitä tapahtuu ulostaessa, hampaita harjattaessa, näkkileipää syödessä ja muissa vastaavissa tilanteissa. Bakteremia on siis oikeastaan asiaankuuluvaa. Siksi ohjeet muutettiin kansainvälisesti koskemaan esimerkiksi vain tekoläppiä, jo sairastettuja endokardiitteja ja synnynnäisiä syanoottisia sydänvikoja. On kuitenkin epäilty, olivatko uudet ohjeet oikeat.

Ranskalaiset lääkärit tarkistivat endokardiitin esiintymisen yli 20-vuotiailla potilailla kolmella maansa alueella vuosina 1991, 1999 ja 2008. Uudet ohjeet tulivat voimaan 2002. Tutkimus kohdistui 11 miljoonan henkilön väestöön (Duval X ym. *J Am Coll Cardiol* 2012;59:1968). Endokardiitin esiintyvyys ei muuttunut, vaan tauteja todettiin kyseisinä vuosina 323:lla, 331:lla ja 339 potilaalla. Bakteerit kuitenkin vaihtuivat, sillä streptokok-

kien määrä väheni 56:sta 49 %:iin ja stafylokokkien osuus kasvoi 21:sta 36 %:iin. Stafylokokkiendokardiitit lisääntyivät kuitenkin potilailla, joilla ei ennestään ollut tiedossa läppävikaa eli jotka eivät olisi aikaisempien ohjeiden mukaan saaneet endokardiittiprofylaksia. Muutoinkin tiedossa olleiden läppävikojen osuus tulehduksista pieneni 53:sta 22 %:iin.

Myös potilaat muuttuivat. Heidän keskimääräinen ikänsä nousi neljällä vuodella 58:sta ja perusterveydentilansa heikkeni monella tavalla, sillä esimerkiksi diabeteksen osuus kasvoi 13:sta 21 %:iin ja tahdistinpotilaiden määrä lisääntyi 3 %:sta viisinkertaiseksi. Tautiin kuitenkin kuoli vuosien kuluessa saman verran eli noin 21 % potilaista.

Nykyiset endokardiitin ehkäisyohjeet tuntuvat oikeilta. Stafylokokkien lisääntyminen ja potilaiden raihaistuminen johtavat ajatukset siihen, että kyseessä saattavat olla kroonisten tautien hoitoon liittyvissä toistuvissakin tilanteissa saadut infektiot. Niitä ehkäisevään hygieniaan on siten vatedeskin kiinnitettävä erityistä huomiota. ■ JP